

udvikling vil komme først og være stærkest inden for den offentlige sektor og i erhvervslivet, men den vil i løbet af det kommende årti også gøre sig stærkt gældende i forholdet til de enkelte husholdninger.

Den kendte monopolsituation med fuld kontrol over markedet, således som tilfældet f. eks. har været for telefon og telex, kan ikke opretholdes i det lange løb blot i kraft af et i en telovel nedfældet monopol. Ikke mindst inden for nye avancerede tjenester som datakommunikation, tekstbehandling og informationsformidling må der arbejdes i en stigende grad af konkurrence med private foretagender, hvoraf nogle vil råde over betydelige økonomiske og personelle ressourcer.

I denne forbindelse må man være opmærksom på, at private foretagender vil kunne udvælge sig den bedste og mest lukrative del af markedet og overlade det til det offentlige at klare de områder, som afkastningsmæssigt er mindre spændende. Med post- og telekommunikationens stigende betydning for et udviklet samfunds funktion og udvikling må det forekomme rimeligt, at P & Ts forpligtelse til at etablere offentligt tilgængelige, landsdækkende systemer søges vejet op af sådanne investerings- og driftsmæssige muligheder, at P & T og dermed de offentlige tjenester kan møde den skærpede konkurrencesituation og sikre dækningen af en essentiel del af samfundets kommunikationsbehov også på det lange sigt.

Der er i en særlig redegørelse redegjort for et merbehov for investeringer vedrørende postsektoren og telesektoren.

I de følgende afsnit er der nærmere redegjort for det teknologiskift, som P & T netop står over for, og der er omtalt forholdene vedrørende nogle nye former for anvendelse af telekommunikation.

Endelig er der i efterfølgende afsnit omtalt nogle forhold vedrørende udviklingen i enkelte tjenester inden for postsektoren.

Teknologiskift i telenettet

I løbet af nogle år skal satses kraftigt på et teknologiskift for det grundlæggende telekommunikationsnet (overgang til digitalteknik og programstyrede centraler), idet der herved skal tages hensyn til, at abonnentmasse og trafikmængde i de traditionelle teletjenester indtil videre fordobles hvert 8.-10. år, samtidig med at en række nye tjenester og faciliteter vil blive aktuelle inden for »levetiden« af det grundlæggende infrastrukturnet.

I telenettet er forbindelsesvejene – abonnentledningsnettet og kabel- og radiokædenettet mellem nettets knudepunkter – universalt anvendelige for alle teletjenester, medens der som grundlag for disse indgår centraler, der er specielle for tjenesten (telefoncentraler, telexcentraler samt datanetcentraler, der er under etablering). En del datatransmission afvikles gennem telefonnettet. Til brug for kunder med særlige behov er der etableret faste net og kredsløb.

Overgangen til ny teknologi indebærer muligheder for nye tjenester og for forbedring af eksisterende.

Den nye teknologi skal indføres på en sådan måde, at overgangen kun mærkes i positiv retning af abonnenterne.

Den ret høje vækstrate indebærer for en umiddelbar betragtning, at den nye teknologi i løbet af 8-10 år vil omfatte halvdelen af nettet. Forholdet er imidlertid ikke så enkelt. Fastlæggelsen af den takt, hvormed den ny teknologi kan indføres, kræver en omfattende og langsigtet planlægning. Da prisen pr. kapacitetsenhed er mindre for den ny teknologi, og da denne samtidig er mindre vedligeholdelseskrævende, vil det være økonomisk fordelagtigt på nogle områder at tilstræbe en forcering af overgangen. En forkortning af overgangsperioden begunstiges også af, at det i sig selv er forbundet med meromkostninger at drive de to teknologier sideløbende.

I overgangsperioden vil der således foreligge et merbehov for investeringer, der må bedømmes ud fra en helhedsbetragtning.

Udover de materielle investeringer er der behov for i tiden forud at kunne afsætte ressourcer dels til at opbygge den fornødne ekspertise dels til at gennemføre den omfattende planlægning.